

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060302

DOM
2018-02-26
Stockholm

Mål nr
M 3329-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-03-21 i mål nr M 5323-16, se bilaga A

PARTER

Klagande

Länsstyrelsen i Skåne län

Motpart

CC

Ombud: Skånegårdar AB

SAKEN

Dispens från strandskyddsbestämmelserna för uppförande av brygga inom Natura 2000-område på bl.a. fastigheten XX i Landskrona kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsen i Skåne läns beslut den 23 november 2016 i ärende nr 521-19694-2015, att avslå CC ansökan om strandskyddsdispens.

Dok.Id 1383575

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–15:00
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen i Skåne län har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva mark- och miljödomstolens dom och fastställa länsstyrelsens beslut.

CC har motsatt sig länsstyrelsens yrkande om ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen har anfört i huvudsak följande: Enligt mark- och miljödomstolen har det inte framkommit att det finns tillgång till brygga eller liknande avsedd för gemensamt nyttjande av de boende i närområdet. Detta är felaktigt; ungefär 35 meter från den brygga som CC har uppfört finns det en annan brygga för vilken det har meddelats strandskyddsdispens. I dispensvillkoren avseende den bryggan föreskrivs det att all omgivande mark samt bryggan ska vara tillgänglig enligt allemansrätten. Dessutom finns det redan 19 bryggor mellan Husvik och Haken, vilket är en sträcka på 1,5 km. CC behov av tillgång till brygga kan därmed tillgodoses på annat sätt än genom en egen brygga.

Länsstyrelsen har åberopat kartbilder över bryggor i närområdet och längs den aktuella kuststräckan samt fotografier från platsbesök.

CC har anfört i huvudsak följande: Hela Ven må ha ett stort besöksstryck men det är inte så att Vens östra sida är hårt exploaterad. Det finns ett fåtal fastigheter längs den berörda kuststräckan. I stort sett varje fastighet med strand eller närhet till strand har eller har haft en egen brygga. För den aktuella fastigheten kan det verifieras att det funnits en brygga eller liknande sedan snart 100 år tillbaka. Bryggan lades inte ut under några år under 2000-talets första decennium, men fundament och rester av rampvinsch m.m. har alltid funnits kvar. Den nyrenoverade bryggan hindrar inte på något sätt allmänhetens strövande i kustbandet. Bryggan har bidragit till trivsel och glädje för många turister och sommargäster. Den har också gett upphov till nytt växt- och djurliv. Det är orimligt att hänvisa henne och hennes familj till en annan, av tredje man innehavd brygga.

CC har återopat ett foto på den gamla bryggan.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Den aktuella bryggan ligger inom ett område där strandskydd råder och är därför som utgångspunkt förbjuden. Dispens från förbudet kan dock ges om det finns särskilda skäl. Som särskilda skäl för dispens får man beakta bl.a. om det område som dispensen avser redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften eller behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området (7 kap. 18 c § första stycket 1 och 3 miljöbalken). Vid prövningen får inskränkningen i den enskildes rätt att använda mark eller vatten inte gå längre än vad som krävs för att syftet med strandskyddet ska tillgodoses (7 kap. 25 § miljöbalken). Vidare får dispens ges endast om det är förenligt med strandskyddets syften, vilka är att långsiktigt trygga förutsättningar för allemansrättslig tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten (7 kap. 26 § och 7 kap. 13 § andra stycket miljöbalken).

Av handlingarna i målet framgår att den aktuella bryggan är större och har en kraftigare konstruktion än den brygga som fanns på platsen tidigare. Dess placering skiljer sig också något från den äldre bryggans. Utredningen i målet ger dessutom stöd för att den äldre bryggan inte lades ut i vattenområdet under några år från 2004 till 2010 då den nya bryggan stod klar. Det är därför inte fråga om en ersättningsbrygga. Området kan inte heller av andra skäl anses redan ha tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften. Det förhållandet att det finns flera bryggor längs den aktuella kuststräckan påverkar inte bedömningen eftersom bryggor anses ianspråkta endast det område de upptar i vattnet. Det finns därför inte särskilda skäl för dispens enligt 7 kap. 18 c § första stycket 1 miljöbalken.

Frågan är då om dispens kan ges med stöd av 7 kap. 18 c § första stycket 3 miljöbalken. Härvid kan det konstateras att en brygga givetvis är en sådan anordning som för sin funktion måste ligga vid vattnet. Vid bedömningen av om det i fråga om en sådan anordning finns särskilda skäl för att ge strandskyddsdispens räcker det dock inte att konstatera att en brygga måste ligga vid vattnet. Skäl för dispens föreligger inte

om behovet kan tillgodoses på annat sätt än genom anläggandet av en egen brygga. Det måste också göras en avvägning mellan strandskyddsintresset och den enskildes intresse av att ta området i anspråk (se prop. 2008/09:119 s. 54). Enligt praxis krävs det starka skäl för att de allmänna intressen som strandskyddet syftar till att tillgodose ska få stå tillbaka för det enskilda intresset av att ha en egen brygga (jfr bl.a. Mark- och miljööverdomstolens domar 2017-10-13 i mål nr 1554-17 och 2013-01-03 i mål nr M 6370-12).

Av utredningen i målet framgår att området där bryggan har uppförts hyser stora rekreativvärden och omfattas av en rad olika skyddsbestämmelser. Mark- och miljööverdomstolen bedömer därför att det allmänna intresset av att skydda de delar av området som fortfarande är allemansrättsligt tillgängliga är starkt. En brygga på platsen innebär en påtaglig risk för att strandområdet av allmänheten uppfattas som privat och inte allemansrättsligt tillgängligt. Även om bryggan i formell mening är tillgänglig för allmänheten får den därför anses motverka de allmänna intressen som strandskyddet syftar till att tillgodose i större utsträckning än den främjar dem. Sammantaget bedömer Mark- och miljööverdomstolen att det allmänna intresset av att värna strandskyddet väger tyngre än CC intresse av tillgång till en egen brygga. Det finns således inte förutsättningar att ge dispens för bryggan. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom ska därför länsstyrelsens beslut att avslå dispensansökan fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Henrik Löy, tekniska rådet Mikael Schultz, hovrättsrådet Ralf Järtelius, referent, och tf. hovrättsassessorn Josefin Holmgren.

Föredragande har varit Miranda Lymeus

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
3:6

DOM
2017-03-21
meddelad i
Växjö

Mål nr M 5323-16

KLAGANDE
CC

Ombud: Skånegårdar AB

MOTPART
Länstyrelsen i Skåne län

ÖVERKLAGAT BESLUT
Länstyrelsen i Skåne läns beslut den 23 november 2016 i ärende nr 521-19694-2015, se bilaga 1

SAKEN
Dispens från strandskyddsbestämmelserna för uppförande av brygga inom Natura 2000-område på fastigheten XX, Landskrona kommun

DOMSLUT

Med bifall till överklagandet upphäver mark- och miljödomstolen det överklagade beslutet och beviljar CC strandskyddsdispens för den aktuella bryggan i enlighet med ansökan.

Dok.Id 394931

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se www.vaxjotingsratt.domstol.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:00

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Skåne län beslutade den 28 januari 2015 att förelägga CC, att vid vite om 20 000 kr avlägsna den brygga som uppförts vid fastighet-en XX i Landskrona kommun. CC överklagade länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen, som genom dom den 12 juni 2015 (mål nr M 645-15) upphävde länsstyrelsens beslut och förelade CC att till Länsstyrelsen i Skåne län lämna in en ansökan om dispens från förbudet i 7 kap. 15

§ miljöbalken avseende redan uppförd brygga på den aktuella fastigheten.

Länsstyrelsen i Skåne län har här efter den 23 november 2016 beslutat att avslå CC ansökan om dispens från strandskyddsbestämmelserna för upp-förande av brygga inom Natura 2000-område på fastigheten XX i Lands-krona kommun.

CC har överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomsto-len.

YRKANDEN M.M.

CC yrkar att länsstyrelsens beslut ska undanröjas och att sökt dis-pens meddelas.

Hon anför i huvudsak följande.

I tidigare skrivelser till länsstyrelsen refereras till bryggans existens vid hennes pappas köp av fastigheten och också till att platsen med stor sannolikhet haft brygga/pir under nära 100 år (det finns en uppgift om pir 1918). Vid hennes pappas övertag av fastigheten 1970 fanns utöver bryggan också en båtsläpa och vinschan-ordning.

Bryggan har i stort sett årligen lagts ut under åren 1970-2004. Hennes pappa insjuk-nade 2004 och dog 2008. Under denna period blev bryggplanken förvarade i intil-liggande strandbod. Under hennes pappas sjukdomsår prioriterade hon att vara nära

honom och sin åldrande mamma när hon besökte Sverige. 2009 kunde hon konstatera att bryggan var i mycket dåligt skick såväl i fundament som i plank med flera tillbehör och knappast kunde läggas ut utan risk för liv och lem.

Det är också av vikt att förstå att från strandlinjen och en rejäl bit ut i vadvatten är det fullt av tegelstenar; hela och flisade. Detta är resultatet av tidigare enorma, medvetna dumpningar av tusentals ton tegel utanför Ven. Havsströmmarna har under årens lopp sköljt in tegelstenarna till stränderna och gjort det farligt att vada ut till fri sandbotten. Den höga skaderisken vid bad från stranden har bidragit till nödvändigheten av bryggorna för att möjliggöra bad, och då särskilt för äldre personer.

Från Haken och norrut cirka 1 000 meter finns minst 19 bryggor (nästan en per fastighet). Vidare finns ett mindre antal släpor. Så gott som samtliga dessa bryggor och släpor korsar stranden.

Efter ett år av projektering kunde bryggan 2010 "sjösättas", restaurerad och förstärkt. Bryggan var nu även försedd med ett "steg" över bryggfästet. Säkerhetsmässigt var bryggans design något av ett föredöme. Nu kunde bryggan fylla ändamålsbehoven för familj och närboendes bad och bryggsolande samt inte minst allmänhetens strövande i strandkanten. Under säsongen används (som tidigare) bryggan i hög grad av strandvandrare, fritidsfiskare och campinggäster.

Som hon förstår det, är det bryggplank och pålar som länsstyrelsen vill få bort. Fundamentet får stå kvar. Det fyller då ingen reell funktion och är föga vackert utan bryggdelar. Men tack vare att de gjort steg i fundamentet utgör den i alla fall inget hinder för strandströvare i vattenlinjen.

Länsstyrelsen hänvisar henne att använda tredje mans brygga under förevändningen att marken till nämnda brygga inte skulle vara i anspråktagen och således vara tillgänglig enligt allemansrätten. För "äldre" personer som hon själv och hennes man innebär detta en längre omväg till stranden och brygga med fara för livet under sommarmånaderna sett till den tusenhövdade cykeltrafik som ohejdat rullar Haken-

stigen ner i hög hastighet. Dessutom har denna brygga planken längsgående (inte tvärgående) vilket innebär ökad halkrisk. Upplyningsvis kan sägas att nämnda brygga ägs/nyttjas av en barnfamilj som sommartid frekvent nyttjar bryggan, även som förtöjningsplats för familjens mindre båt.

Hon ifrågasätter varför man överhuvudtaget ska ta risken med en osäker brygga vid tredje mans strandlinje när man i omedelbar närhet, på egen strand har en restaure-rad, bred säker och ändamålsenlig brygga med ett rejält stabilt fundament som enkelt kan passeras av gående längs stranden. Bryggan är säkert ett förstahandsval även för strandvandrare och turister som vill/kan välja brygga. Den är också tillräckligt lång för att nå en behaglig botten och uppnå ett tillfredsställande baddjup.

Bryggan fungerar också som vågbrytare, vilket leder till minskad stranderosion. Bryggan får därtill betraktas som vacker i jämförelse med den närmast skrymmande, erosionskyddande strandskoning som anbringats vid Hakenstranden. Dessutom frodas djur- och växtlivet rejält vid bryggan. Tång, ålgräs och krabbor med mera trivs som ”fisken i vattnet”.

Slutligen har fastigheten XX en mer än 100-årig gångväg ner till bryggplat-sen och till egen brygga. Det vore helt oacceptabelt att frånta fastigheten denna, inte minst av hävd, vunna rättighet.

Länsstyrelsen motsätter sig bifall till överklagandet och anför i huvudsak följande.

Vad CC framfört har inte tillfört någon ny omständighet som föran-leder att länsstyrelsen gör en annan bedömning än den som gjorts i det överklagade beslutet.

Mark- och miljödomstolen bedömde i mål nr M 645-15 att den aktuella bryggan är ny och att den förefaller vara större och ha en kraftigare konstruktion än den tidigare bryggan. Dessutom har bryggan ett annat läge än den tidigare bryggan. Bryggan är inte anlagd före år 1975. Efter företagen syn bedömde mark- och miljödom-

stolen att det med hänsyn till bryggans storlek och utformning kunde antas att den får en avhållande effekt på det rörliga friluftslivet, såväl på land som i vattenområdet utanför fastigheten (jfr MÖD 2011:34).

Länsstyrelsen håller med domstolen i bedömningen och kan inte se att det finns några särskilda skäl att meddela dispens till ytterligare en brygga, då det redan finns en brygga med dispens inom ett mycket kort och rimligt gångavstånd.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har tidigare konstaterat att strandskyddsdispens krävs för den aktuella bryggan (dom den 12 juni 2015 i mål nr M 645-15). Frågan som nu är föremål för prövning är huruvida dispens kan ges.

För att dispens ska kunna ges krävs, enligt 7 kap. 18 a § miljöbalken (1998:808), att det finns särskilda skäl. Som särskilda skäl får man beakta endast om det område som dispensen avser

1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,
3. behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,
4. behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
5. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller
6. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

De särskilda skäl som kan aktualiseras i detta fall är de enligt 1 p. och 3 p.

Enligt mark- och miljödomstolens mening kan området inte anses vara ianspråktaget på ett sätt som gör att det helt saknar betydelse för strandskyddets syften. Det

bör i sammanhanget emellertid framhållas att bryggan inte kan sägas fullt ut avhålla allmänheten från att vandra på stranden eller att färdas på vandringsstigen / cykelvägen. Det handlar således främst om att bryggan skulle kunna utgöra ett fysiskt hinder i vattenområdet på en mycket begränsad del av en i övrigt öppen kust samtidigt som bryggan möjliggör för allmänheten att nå badbar botten. Däremot behöver en brygga för sin funktion ligga vid vattnet. Det har inte framkommit att det finns tillgång till brygga eller liknande avsedd för gemensamt nyttjande av de boende i närområdet. Även kravet på att behovet inte kan tillgodoses utanför området får därför anses vara uppfyllt. Därmed föreligger särskilda skäl för dispens.

En dispens får även mot bakgrund av vad som anförts ovan anses vara förenlig med strandskyddets syfte (se 7 kap. 26 § respektive 13 § miljöbalken). Den sökta strandskyddsdispensen ska därför beviljas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 11 april 2017.

Jesper Blomberg

Carl-Philip Jönsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Jesper Blomberg, ordförande, och tekniska rådet Carl-Philip Jönsson. Föredragande har varit beredningsjuristen Josefine Gällerspång.